

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עטר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עככ"ב - לכריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכ"ר

גליון מס' 414

ערש"ק פרשת "מצורע", ד' בניסן תשע"ד

אין תירוצים!

רבינו הרמב"ם זצ"ל כתב בפירושו המשניות (נגעים פי"ב מ"ה) וזה לשון קודשו: "הצרת הנזכרת בתורה, הוא עונש בעבור לשון הרע, כי יפרד מן האנשים וירחקו אותו מהיזק לשונו". עכ"ל. וכבר אמרו לנו חז"ל הקדושים שאחד מהאנשים שחשוב כמת אף בעודו בחיי חיותו הוא המצורע. על נושא זה של לשון הרע צריך לדבר ללא הרף. הוא הענין אשר החריב את בית מקדשנו וגורם לפירוד לבבות, הוא הפשע שגורם למחלוקות אין סוף ומכלה כל חלקה טובה ולכן צריך להילחם בנגע זה במסירות נפש. מכירים את אותם אנשים שכשמוכיחים אותם על פניהם מדוע אין הם שמים רסן לפיהם ופותחים אותו בלי להבחין שכל מילה ומילה שהם מוציאים היא עבירה בחטא החמור של לשון הרע, הם טוענים ואומרים שהדברים לא נאמרו מתוך כוונה רעה, הדיבור פשוט נפלט מפיהם. בואו ותקראו מה כותב רבינו הרמב"ם בספרו הנפלא היד החזקה (סוף הלכות טומאת צרעת): "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים וכו', הרי הוא אומר התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדיברה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים וגידלתו בין ברכיה וסיכנה עצמה להצילו והיא לא דיברה בגנותו אלא טעתה שהשוותה אותו לשאר הנביאים, והוא לא הקפיד על הדברים הללו שנאמרו, והאיש משה עני מאוד, ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת, קל וחומר לרשעים הטפשים" וכו'. עכ"ל. והיינו שלא יועיל שום טצדקי שבעולם ושום אמתלא לא תועיל ביום תוכחה! אחים יקרים ואחיות יקרים, נשמור את פינו ולשונו מכל רע, ונזכה לכל הברכות הכתובות בתורה.

ניקיון גורר ניקיון???

מצויים אנו בעיצומם של ימים גדולים וקדושים, ימים שבהם הקריבו הנשיאים איש איש את קורבנו נשיא אחד ליום, נשיא אחד ליום! הנקיונות כבר בשיאם בהכנה רבתי לחג הפסח הקרב ובא - חג הגאולה! ידוע ומפורסם שעם ישראל היה שקוע במצרים במ"ט שערי טומאה, ועוד רגע והיה חלילה נופל לשער ה-נ' ואז חלילה לא היינו נגאלים, וה' יתברך בחסדיו המרובים גאל אותנו והוציאנו מעבדות לחירות. שומה עלינו בימים אלה לכלכל צעדינו בתבונה לבל ניפול חלילה ל"שער ה-נ' ", דהיינו נקיון ללא הגיון, אין אנו באים חלילה להרהר ולערער אחרי מנהג ישראל קדושים לבל ימצא ברשותם משהו של חמץ בפסח, שהרי הבטחתו הנפלאה בצידו שלא יחטא האדם כל השנה. אלא על זאת באנו לעורר שבל נישכח שביעור חמץ זוהי מצוה, ומצוה כך מקובלנו מפי חז"ל גוררת מצוה, אולם האם "המצוה" גוררת כעס ומריבה והפרת שלום הבית ואי איזון מוחלט, הזנחת הילדים וחינוכם, יתכן שאם נהיה כנים עם עצמנו, נאלץ בעל כורחנו לסווג אותה למשבצת אחרת לא נעימה, "ועבירה גוררת עבירה"! יתכן יהיו כאלה שירימו גבה וישאלו ברמה: לקרוא לנקיון - עבירה? אולם כאמור עם עובדות אין להתוכח... אנו מתארים לעצמנו שכמה בעלים יקרים ירצו לרוץ עם "חדשות" טריות אלו לנשים בכדי שבזמן הקרוב לא יהפכו חלילה לעבדים, גם אליהם נפנה ונאמר: המתינו רגע קט, וקיראו נא עוד שורה, נכון התפקיד המוטל על נשותיכם לבצע את הנקיונות עם ה' ולכבוד ה', להבין שכל פעולה ופעולה של נקיון פשוטה מצורפת אליה מחשבה תמימה, שהבית יהיה כשר לפסח ולזכות לביעור החמץ שלא יראה ולא ימצא, פועלת בשמים גדולות ונצורות, וממילא מוכרח הדבר ומחוייב המציאות לנקות עם חיוך גדול על הפנים גם אם יחשבו אותנו חלילה למשוגעים... עד כאן תפקיד הנשים, אולם ל"עזר כנגדה" הבעל היקר, שומה מוטלת עליו להיות עם לב פתוח לשמוע ולהקשיב לצרתה ודאגתה וגם אם כל הבית נקי כבר מראש חודש ניסן וכל מה שנותר רק לנקות את המגירות העליונות (שהחמץ מגיע אליהם רק בחלומות...) בארון חדר השינה, והאישה שופכת את ליבה שלחוצה היא עד אימה ואינה יודעת כלל ועיקר כיצד היא תספיק לעמוד במטלה עד כניסת החג, ומוכרח הוא לקחת חופש מהעבודה... על הבעל היקר לעודדה שיעמוד הוא לצידה בכל עת שרק לעזרתו תהיה צריכה, ינדד הוא שינה מעיניו ולא יתן תנומה לעפעפיו, עד שיבואו לברך על המוגמר! ואף בתפילה, כך יוסיף ויאמר לא ישכח לשטוח בקשה תמימה! אם נשכיל וננהג כן בעזה"י, כמדומנו שהפסח הבא עלינו לטובה יראה קצת שונה בלשון המעטה, נדאג ונזכור שמצוה גוררת מצוה וניקיון של מצוה גורר - ניקיון של טהרה. ננקה, ננקה ובעזה"י נצליח!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:16	19:40	18:40	ת"א
20:18	19:38	18:25	י-ם
20:18	19:40	18:32	חיפה
20:18	19:40	18:42	כ"ש

הפסגת השבוע:
"וארבעה אנשים"

מטעמים לשבת

"להורות ביום הטמא וביום הטהור" (יד, טו)
כתב בספר "על התורה": שמה אמר אדם: דור זה דור עיקש ומעוקש הוא, את מי אורה דעה, מי יבין שמועה? אף אתה אמור לו: "להורות" - לימוד תורה ודור עבודת ה', צריכים בכל העיתים ובכל הזמנים: "ביום הטמא וביום הטהור". שכבר אמרו רבותינו בתלמוד (ברכות כב.): "דברי תורה אין מקבלים טומאה", אלא סופם שהמאור שבה מחזיר למוטב לטהר טמאים, ולקרב בני שנתרחקו לאביהם שבשמים. (תורת הפרשה)

"ורוזין במים את כל בשרו" (טו, טז)
יש לפרש בדרך רמז, על פי דברי רבותינו בתלמוד (עירובין נד.): "חש בראשו יעסוק בתורה, חש בגרונו יעסוק בתורה וגו', חש בכל גופו יעסוק בתורה". וזהו שאמר הכתוב: "ורחץ במים את כל בשרו" - ירחץ בתורה (אין מים אלא תורה) את כל בשרו, היינו שיעסוק בתורה בכל עת ובכל זמן, וישקיע את כל כולו ואת כל בשרו בתורה, ותהיה לו רפואה אמיתית... (תורת הפרשה)

וקורבן עני, ואדם מביא קורבן לה' לפי יכולתו ואמצעיו הכספיים - הוא הדין בכל ענייני עבודת הבורא. אין קיימת כאן מידה אחת לכל המוני בית ישראל. כי מה שנחשב להישג נכבד בשביל האיש הפשוט, שלא זכה בעווריו להסתופף באוהלה של תורה, אינו די לתלמיד חכם מופלג - שבכוחו להשיג יותר בתחום הרוחני. ומוטל עליו להקדין גם על סביבתו מסגולותיו הרוחניות. על כל אדם בישראל למצות את מלוא הכוחות הרוחניים הטמונים בו כדי להגיע למירב הישגים בתורה ובריאת שמים בהתאם ליכולתו האישית... (פרפראות לתורה)

"והזה אל הבית שבע פעמים" (יד, נא)
"והזה אל הבית" - אל המשקוף (תורת כוהנים). כתב בספר "משך חכמה": הנה בנגעי בתים מזהים על המשקוף, מכיון שאמרו רבותינו בתלמוד (יומא יא.): שנגעי בתים באים על צרות עין, שכתוב: "בא אשר לו הבית" - מי שמיחד את ביתו לו. ונגעי אדם באים על לשון הרע, ואמרו רבותינו בתלמוד (כתובות ה): שאצבעותיו של אדם דומות לתדות, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעותיו באוזניו, ולכן מזין על ידו של המצורע. (תורת הפרשה)

"אל כלי זורש על מים זויים" (יד, ה)
כתב בספר "שיחות צדיקים": מה טעם דרושים כאן מים חיים, יותר מבכל טבילות אחרות? לפני שהמצורע הנהו שפל ונכנע בעיני עצמו, והיה חשש פן יבוא לידי עצבות ועצלות, על כן דרושים היו מים חיים כדי לרעננו ולהשיב נפשו. מן הצורך היה לעודדו ולחזקו במי הדעת של התורה, שנקראת "באר מים חיים". (מעינה של תורה)

"וגלזו את כל שערו ואת זקנו ואת גבות עיניו" (יד, טו)

כתב ה"כלי יקר": שלוש עבירות עיקריות הן שעליהן באים נגעים: גסות רוח, לשון הרע וצרות עין. על המצורע לטהר איפוא את עצמו מן החטאים הללו: שיגלח את כל שער ראשו - משום שמתוך גאוותו שאף להיות ראש לכל דבר ובכל מקום, את זקנו - שהוא כעין גדר מסביב לפה, אשר לא שמרה עליו מפני לשון הרע, ואת גבות העיניים - אשר לא הגינו עליו מפני צרות עין... (מעינה של תורה)

"ואם רל הוא, ואין ידו מישנת..." (יד, כא)
על לשון הכתוב כאן אומר רבי ישראל מאיר מראדין זצ"ל, בעל ה"חפץ חיים": כשם שמצינו קורבן עשיר

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

לבקש ממנה מחילה, מאחר וכל חייהם עברו מתוך שלום ושלווה, ואף אחד לא פגע בשני ולו כחודו של מחט. לאחר פירסום הסיפור, ניגש אלינו תלמיד חכם גדול שביקש לפרסם דברים נוספים בעניין זה, ששמעם יוצאים מפורש מפיו של מרן הגרש"ו. התלמיד חכם ששוחח עם ראש ישיבת קול תורה, הוא אברך צעיר למדי, בשנות השלושים לחייו, שנישא באותה תקופה לאשתו, ומפאת היותו מקורב לראש הישיבה, זכה לשמוע ממנו הדרכה אישית מפורטת בהנהגות הבית היהודי. בנוסח "הכל ב"ה בסדר", הכל מתנהל על מי מנוחות, לא התעוררו בינינו שום חילוקי דעות!! על מי מנוחות!! הביט בו הגרש"ו בפליאה, ושאל: "תגיד לי יקירי, האם התגרשת מאשתך, או אולי חלילה נפטרה היא לבית עולמה?..." התלמיד חכם לא ידע את נפשו מרוב תמיהה על השאלות הללו של הגרש"ו. הוא הרי אמר שהכל מתנהל על מי מנוחות, והראש ישיבה שואל אותו האם התגרש מאשתו? מה קורה פה? הגרש"ו ראה בפליאת האברך, והסביר את כוונתו שאי אפשר לחיות עם אישה בלי שיתעוררו חילוקי דעות, ואם הכל מתנהל על מי מנוחות, כפי שאמרת, הרי זה כביכול שאין לכם חיים משותפים... אבל הדבר הביא לפליאה מחודשת של האברך, ששאל את מרן זצ"ל: "הרי הראש ישיבה בעצמו הכריז בהלוויית הרבנית, קבל עם, שאין לו מה לבקש מחילה מרעייתו?" והתשובה לכל זה היא פשוטה בתכלית, וכפי שהסביר הגרש"ו לאותו אברך: "כיוון שהאיש והאישה הם בעלי אישיות שונה לחלוטין, ותכונותיהם אינן דומות אחת לשניה, וכך ברא האלוקים את עולמו שהדבר הנחשק על ידי אחד, לא יהיה נחשק על לבו של השני, ממילא לא ייתכן שלא יתעוררו בבית חילוקי דעות, ואם אמרת שהכל מתנהל כשורה ולא התעורר ביניכם שום וויכוח, הרי זה כמו שאמרת שהתגרשת מאשתך... כי אין דבר כזה שלא מתגלעים וויכוחים, אבל - הדגיש הגרש"ו - כל זה אינו צריך לגרום את בני הזוג למריבות. אפשר להתווכח, כל אחד צריך לומר את דעתו בלי להתבייש, אבל הדבר אינו צריך לעמוד בסתירה לכן שכאשר הבעל עומד על קיברה של אשתו, יש בידי אפשרות לומר בפה מלא שאין לו מה לבקש ממנה מחילה... כי הוויכוחים לא התנהלו על מי מרה, אלא על מי מנוחות, וכאשר האחד הוכיח את צדקתו, הסכים השני לדבריו. (עלינו לשבח)

מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שבאחת הפעמים סעד את ליבו בפת שחרית ועימו היה אורח. בין יתר המאכלים שהגיש לשולחן, הגיש שתי שקיות חלב שהיו משתי חברות שונות, שתיהן ידועות ביו בהכשרן המהודר בכל אמריקה. לבסוף, כשהגיע תור הקפה, מוז לעצמו רבי משה חלב משקית אחת, לפתע נראה כמתחרט, החזיר את השקית למקומה, ולקח את השקית השנייה, שכאמור היתה מחברה שונה. אותו אורח שראה את המעשה במו עינו, הסיק לעצמו מיד את המסקנה, שרבי משה פיינשטיין לא סומך על הכשר החברה הראשונה ומעדיף את ההכשר של החברה השנייה. החליט בליבו לפרסם את הדבר בכל אמריקה, למען אותם אלו שמדקדקים בכשרות "שלא יכשלו". והשמועה עשתה לה כנפיים, וכל בעלי העסקים שסחרו עם אותה חברה - תנויות ואולמות, בתי מלונות וכדומה, ביטלו את מסחרם עם אותה חברה. עד כדי כך הגיע המצב, שהחברה כמעט פשטה את הרגל. בעלי החברה הגיעו מיד לרבי משה פיינשטיין בשאלה, מה פגם מצא בהם, וכיצד יוכלו לתקנו? רבי משה היה המום מדבריהם, ואמר להם שעוד היום שתה מהחלב של חברתם, ואם הם רוצים הוכחה, שיגשו למקור ויבדקו... והיפך במחשבותיו, מהו הדבר שגרם לאנשים לחשוב שהוא לא סומך על ההכשר של אותה חברה. עד שנוכח חיך ואמר: אתם יודעים, מדוע לא השתמשתי באותה שקית חלב ולקחתי את השנייה? פשוט מאוד: השקית היתה ריקה, לא היה בה חלב... למדנו ממעשה זה עד כמה יש לאדם לזהר במשנה זהירות, שלא להוציא דיבורים מיותרים מפיו, ובפרט דיבורים שעלולים להזיק ולהפסיד לחבירו, עד שיבחן את הדברים הדק היטב, אם יש תועלת בדיבורים ואם מותר לפי ההלכה להוציאם מפיו.

(תורת הפרשה)

הבה נשמע כיצד "מחטאים" מלשון טהרה, את הבית היהודי ב"עלינו לשבח", על ספר בראשית, הבאנו את אחד הסיפורים המרתטים שסופרו על מרן הגרש"ו אויערבך זצ"ל, שהתרחש בהלוויית זוגתו הרבנית ע"ה, והוא, שכאשר הגיע רגע הפרידה, שבו מבקשים בני המשפחה מחילה מהנפטר, ניצב מרן זצ"ל ליד מיטת רעייתו והודיע שאין לו על מה

והייתם לי סגולה

מחשבות רעות - סגולות לבטל מחשבות רעות בתפילה: זהירות בשמירת שבת, אמירת פרשת התמיד, שיהיה עניו, להתפלל לה' שיצילנו ממחשבות רעות, להשתדל ביגיעת התורה ולהיהרר מביטול תורה (הגר"י קנייבסקי-הסטייפלר זצ"ל). (סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

שלום בית

עצבנית? אל תדברי!

בספר "זכו" סיפר הרבמ"ח את אשר ארע עימו ואת הלקח נלמד בעצמנו, וכה דבריו: קיבלתי טלפון מאישה אלמונית ובקשתה בפיה, שאטפל בבעיה שלהם בשלום בית. "אני מאוד מצטער! אני חנוק! אין לי אפשרות להכניס זוג נוסף". השבתי. "אבל תשמע, זה פיקוח נפש". "גם אני בפיקוח נפש. אתה יודעת מה? קחי את היומן שלי, ותעיני בו, אם מצליחה לדחוף משהו בפנים תדחפי!". "אז מה, אבוד לי איתך?". "לדאבוני הרב, בשלב זה אבוד!". "אז אתה יודע מה? אני חושבת שאתה לא בסדר! אם אתה כל כך לחוץ וזה כל כך נחוץ, למה אינך מעמיד דור חדש של מטפלים?". "תגידי לי גברת, למה את מתנפלת? וכי שאלת אותי האם העמדתי דור חדש או לא? אולי התשובה היא כן! מדוע את פותחת באתה לא בסדר! אולי העמדתי ואני כן בסדר? ואם לא העמדתי, שמא לא העמדתי כי יש סיבה לכך. אולי הרבנים אוסרים עלי, וכי שאלת אותי, או ישר פסקת: אתה לא בסדר!". ואז הוספתי ואמרתי לה: "גברת! איני יודע מי את, ואת לא יודעת מי אני, אנו מסיימים את שיחת הטלפון, אולי לא נפגעת ואולי כן, ואז יש לי בעיה קטנה ונגמר הסיפור. אבל הבעיה האמיתית, שאת עושה אותו הדבר לבעלך... והוא מתפוצץ. גברת! אינך זקוקה לטיפול בשלום בית, תטפלי בבעיה הזו והכל יהיה בסדר! והנחתי את השפופרת.

ועתה, נבוא חשבון! כמה נשים חריבו את ביתן כפשוטו מפני שדיברו בשעת עצבים. הטיחו, האשימו, ביזו, חירפו את הבעל ואת הוריו. וכי מה יועילו התנצלויות ובקשות סליחה? דעי! את עצבנית? משתיקה לא מפסידים! תקחי ספר תהילים, תבכי ותתחנני לבורא כל העולמים שיתן לך את העצה ואת התבונה לדבר דיבורים טובים ומועילים, וכאשר נעשה זאת יהיו חיינו מתוקנים ושלווים לטוב לנו בזה ובבא.

היזכור הבנים

הורים שלא אוהבים את ילדיהם בגלל ש...

כותרת זו לקוחה מהספר "כבדו ותנכחו", ומחמת מתיקות לשונו אביאנה ללא שינויים: הנושא הבא שבו ניגע, לא יעסוק בדברים הגורמים לילד תחושה שהוא אינו מקובל בעיני הוריו, אלא יתייחס במישרין למקרים שהורים באמת לא אוהבים את ילדיהם ומפתחים סלידה ממשית כלפיהם, ומסיבות שיובהרו בשרות הבאות. על אף שאני משער, שהרבה גבות הורמו לאחר קריאת המילים הפותחות את הנושא, אך להוותי ולצדעי, הפגישה אותי עבודתי עם מקרים כאלה ממש, בהם הפכו הורים עניינים שוליים לסמל מהותי, שבגינת התעוררה בליבם תחושת דחייה כלפי ילדיהם. אני יודע שיהיה קשה לקבל אמירה, כביכול ויש הורים שאינם אוהבים כלל את ילדיהם. אולי מתקבל יותר לומר, שישנם מצבים, בהם אהבת ההורים לילדיהם אינה באה לידי ביטוי חיצוני, ורגשי הדחייה והסלידה מעיבים על היחסים שהיו צריכים להיות נורמליים בין כל הורים לילדיהם. אציין דוגמא שיוכלה להביא הורה לפתח סלידה כלפי אחד מילדיו, למרות שהמדובר בנסיבות תלויות בו שהוא לא יכול לשנותן, אף אם ירצה בכך. ריב פורץ בין אב צעיר לחמיו וחמותו, בדבר השם בו יקרא בישראל הרך הנולד. האב כבר בחר את השם שהיה רוצה שבנו ישא, ואילו חמיו לוחץ עליו שיתן שם אחר. בסופו של תהליך, נכנע האב תחת הלחץ וקורא לבנו בשם שהסבא רצה. כתוצאה מהתחושה שכופפו אותו, קורה שהאב מתמלא בכעס, שאם הוא לא מתפוגג ברבות השנים, הוא מופנה בדרך כלל לכיוון הילד - "מוזרת העונן", שכלפיו מפתח האב סלידה אמיתית. ממש לא בהכרח שהשנאה תהיה גלויה ושנוכל למצוא לה כלי ביטוי מדויקים ומובלטים. בהחלט יתכן, שהאב אפילו יטען שהוא אינו מאמין שכדבר הזה יכול בכלל להתרחש אצלו. ברם מתחת לפני השטח יבואו רגשותיו הסמויים לידי ביטוי, בחוסר סבלנות כלפי הילד וגם לפעמים באפליה דקה מן הדקה - שלמרבה הצער והאכזב, הילד כן מסוגל לקלוט אותה. בדוגמה זו, יפעל הרעיון הבסיסי שהסברנו בפרק "סוד ההתניה", ולפיו מקשר זכרונו של האדם שני ארועיים או התייחסויות לשני דברים נבדלים, בכריכה אחת. כשהוא נזכר באופן אסוציאטיבי ברגשות שנגרמו לו באותה שעה. רק הזכרת שמו של הילד, עלולה ליצור אצל ההורה מין תחושה לא נעימה, מבלי שיוכל לתת לה באותו רגע הסבר מניח את הדעת. הוא לא יזכור את העובדה ששם זה נכפה עליו ובעצם הציג אותו כיצור כנוע וכפוף, ולא יבין מה גרם לו לחוש סלידה ואי נעימות ממגע קרוב עם הילד. הוא עשוי לתלות זאת בהתנהגותו של הילד או בסיבה אחרת, בעוד האמת היא שכוחות הפועלים בתת הכרתו, הם המזכירים לו את המפלה הצורבת שהיתה כרוכה בעצם מתן השם הזה. במקרים רבים העובדות בשטח מוכיחות, שהורה אינו משלים עם הילד ומפתח כלפיו רגשות דחייה מסוכנים ופוגעניים. לפעמים, מוזעזז להיווכח בנזק הנפשי הנגרם לילד הסובל מיחס מתנכר של הוריו, מסיבה שאינה תלויה בו ואינה קשורה באשמתו או במעשיו. המסכן אף אינו יכול לדעת או לשער, מהי הסיבה העומדת מאחורי היחס הזה. שמעתי ואף נתקלתי באופן אישי במקרים אחרים או מקבילים של סבא וסבתא שהתעלמו מאחד הנכדים, רק בשל העובדה שהוריו נתנו לו שם אחר מזה שהם כה רצו. בשעה שכל הנכדים עמדו בתור לקבל "דמי תוכנה" או ממתקים, הם התעלמו באופן מופנן ובגלוי מהנכד הזה. במקרים אחרים הם לא פנו אליו בשמו והצמידו לו כינויים, ואף נמנעו מלהחזיקו ולהשיבו על ברכיהם. די היה ב"חטא הקדמון", כדי לנשלו מזכויותיו כנכד שווה בין שאר הנכדים. הילד האומלל, שלא היה לו צל של מושג מה מניע את סביו וסבתו לדחותו, תלה זאת בחסרונותיו. הוא הנמיך את קומתו האישית ואיבד את בטחונו העצמי כשהוא מסגל לעצמו רגשי נחיתות ואשמה. אם הסבא והסבתא היו מבחינים בראשית התהליך שהם מרגישים איזשהו צל דק של סלידה מאותו נכד, ואם הם היו מצוידים במידה דרושה של רגישות ורגישות, הם היו עושים הכל כדי לשרש אחר אותן תחושות ולהעצים את האהבה אליו. שכן אחרי ככלות הכל, הוא אינו אמור לשאת בתוצאות ההתכנסות הווכחנית, שהתנהלה בעטיו בעודו תינוק בן ימים ספורים... לעתים מפתחים ההורים יחס שונה כלפי ילדיהם, כשהם מושפעים משמש, אפילו מבלי שהיתה עליו כל מריבה וויכוח. כבר שמעתי סיפורים על נשים כשרות שהסכימו אומנם לרצון בעליהן, לקרוא לילדתם בשם אימו שנפטרה, למרות שיחסייהן עם החמות לא היו מלבבים. את המחיר לאותו ויתור מרצון, גבו האמהות מהילדה המסכנה. סיפר לי אברך שזוגות פשוט שונאת את בתם (בת השמונה!) על גוול בכפה, כאשר החסר היחיד שהיא יכולה לעלות על הדעת, היא העובדה שהילדה נושאת את שם אמו המנוחה, אותה אשתו לא סבלה. לסיים: אומנם דוגמא זו "קיצונית" אך אמיתית וכמוה יש עוד... רק צריך לעיין ולבדוק שמא חלילה נתפסנו גם אנו למשהו...

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: רוצה אני שאף אם יתמוטטו השמים ופור תתפורר הארץ, יעמוד האדם על שלו ומקומו לא יזוז.
- * הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי אומר: "עז פנים - לגהיונם" (אבות ה,כ) - מי שרוחו עזה, ואינו מתפעל מסביבתו, יכול לירד גם ל"גהיונם", למדרגות התחתונות, ואין לו ממה לחשוש.
- * הרה"ק רבי נחמן מברסלב אומר: אדם חייב להתחדש תמיד.
- * הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: נוח לו לאדם שיסתכל לתוך עצמו ויראה מה מתרחש בו, משיסתכל ביראה מה מתרחש בהם. (פתגמים נבחרים)

ועל כן יאמרו המושלים-משל ונמשל

"ועץ ארז ושני תולעת ואזוב" (יד,ד). מבאר רש"י שהמצורע צריך להביא עץ ארז לפי שהנגעים באים על גסות הרוח. את החיסרון שבמידת הגאווה יש להבין על פי **משל**: אדם אחד הגיע לעיר גדולה והלך לשוטט ברחובותיה. בדרכו הגיע אל רחוב אחד ובו בתים מפוארים שכמותם טרם ראה. אחד הבתים שבה את עיניו ביופיו המיוחד, על כן החליט כי יכנס ויראה את הבית פנימה. הקיש האיש בדלת הכבדה העשויה עץ אלון, ומשזו נפתחה נתגלה בפניו ארמון של ממש: שטיחים יקרים על הריצפה, נברשות בדולח משתלשלות מן התקרה ורהיטים יקרים מפארים כל חדר. את פניו הקביל משרת במדים לבנים מפוארים עם כפתורי זהב. של מי הבית הנפלא? - התעניין האורח. מתח המשרת את חזהו בגאווה וענה: שלי! הבט סביבך הכל שלי ואני הוא אדון הבית! לפתע נכנס אל החדר בעל הבית אשר שמע את הדברים והזעיק פנים אל המשרת הבדאי. נשמת המשרת מן החדר בקומה שפופה... כן הוא גם **הנמשל**. אדם אשר מתגאה סימן כי שכח את הקדוש ברוך הוא אדון הכל - בעל הבית האמיתי!

"ועץ ארז ושני תולעת ואזוב" (יד,ד). מבאר רש"י שהמצורע צריך להביא עץ ארז לפי שהנגעים באים על גסות הרוח. אנו מכירים

סוגי אנשים שונים ומשונים יותר וחושבים פחות, אלא שכל זה כפי הנראה לנו בעיני הבשר אשר לנו, אולם בעולם האמת יודע בבידור מעלתו של כל אחד ואחד. **משל** למה הדבר דומה? חברות סוחרים נסעו בספינה המה וסחורתם. בדרכם עברו ימים ונהרות והדרך התמשכה זמן רב. לימים נפל ריב בין אחד הסוחרים הגדולים שבאוניה, שהיה עשיר מופלג, ובין סוחר אחר שהיה חסר אמצעים. והנה הסוחר הדל לא שקט על שמריו אלא התיר את חרצובות לשונו והשיב לבעל דבבו מנה אחת אפיים. חצוף שכמותך! - אמר העשיר - איך אתה מעז להשיב לי דברים, והלא גדול וחשוב אני ממך עשרת מונים. ומדוע תחשוב כך - ענה הסוחר הפשוט - האם משום שמוליך אתה בבטן האוניה סחורות רבות פי כמה וכמה משלי? אם משום כך - אתה טועה, שהרי בים מצויים שודדים עזי נפש העלולים להשתלט על האוניה ולקחת את כל תכולתה כשלל, על כן בהיותנו בים שווים אנחנו... כאשר נשוב אל ביתנו או אז נראה מי גדול ומי קטן. כן הוא גם **הנמשל**. כל ימי חיי האדם בעולם הזה הוא מצוי בסכנה ממש כאותה אוניה בלב ים, שכן היצר הרע, האורב לאדם על כל שעל, עלול להכשיל כל אדם. כאשר מגיע האדם אל עולם האמת, אז מתגלית האמת לאמיתה, מי הקטן ומי הגדול באמת...
(משלי המגיד מדובנא)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ אין אומרים תחנון כשמתפללים בבית החתן, או כשהחתן בא להתפלל בבית הכנסת בכל שבעת ימי המשתה, שמשום שמצוה לשמוח עמו, השמחה נמשכת לכל הנלווים אליו. ובאלמן או גרוש שנושא אלמנה או גרושה אין אומרים תחנון שלושה ימים. וכשהחתן פוטר את הציבור מלומר תחנון, הוא דווקא באותו מנין שהוא מתפלל בו, אבל בשאר המנינים המתפללים באותו בית הכנסת, יש לומר תחנון ונפילת אפיים כרגיל.
- ✓ בשחרית של יום החופה, אף על פי שהקידושין והחופה נערכים בו ביום קודם שקיעת החמה, מכל מקום עדיין אין תורת חתן עליו, וצריכים לומר וידוי ונפילת אפים. אבל במנחה כשהיא סמוכה לחופה, ובפרט כשהיא במזמזומי חתן וכלה אין לומר וידוי ונפילת אפים.
- ✓ אם החופה והקידושין נערכו למשל ביום רביעי סמוך לשקיעת החמה, אף על פי שלענין שבע ברכות נשלמים שבעת ימי המשתה ביום שלישי עם השקיעה, מכל מקום לענין וידוי ונפילת אפים יש להקל שלא לאומרים ביום רביעי עד סוף שבעה ימים מעת לעת משעת החופה והקידושין.
- ✓ אם החתן נמצא בבית הכנסת ואינו מתפלל עם הציבור, כגון שכבר התפלל לפני כן ונשאר ללמוד, המנהג פשוט שאין אומרים תחנון, לכן עדיף יותר שהחתן לא ישאר בבית הכנסת בזמן אמירת תחנון.
- ✓ אם יצא החתן מבית הכנסת לפני תחנון - אומרים המתפללים צריכים לומר תחנון. ויש אומרים שאין המתפללים צריכים לומר תחנון. והמיקל שלא לומר תחנון - יש לו על מה שיסמוך.
- ✓ המתפללים עם החתן בתענית ציבור, אומרים וידוי וסליחות בתפילת שחרית, אבל אין נופלים על פניהם ואין אומרים והוא רחום. והחתן עצמו גם את הוידוי אינו אומר, אבל חייב לשמוע קריאת פרשת ויחל. ובתפילת מנחה של תענית ציבור, יש להקל שלא לומר וידוי ונפילת אפים במנין שבו מתפלל החתן.
- ✓ יש שכתב שבכל שבעת ימי המשתה לא יבוא החתן לבית הכנסת, כדי שלא למנוע את הציבור מלומר תחנון, אך המנהג פשוט שהחתנים באים לבית הכנסת, ואדרבה יש שמחה לקהל כשבא החתן לבית הכנסת כדי לשמוח עימו ושלא לומר תחנון.
- ✓ אין המתפללים צריכים להשלים לאחר התפילה את אמירת התחנון שהחסירו בבית החתן או בבית הכנסת שהתפלל שם החתן, בשעה שחוזרים לבתיהם.
- ✓ כלה בתוך שבעת ימי המשתה הנמצאת בעזרת הנשים, אינה פוטרת את הציבור מלומר תחנון אלא צריכים הציבור לומר תחנון כרגיל.
- ✓ כשיש ברית מילה בבית הכנסת, אין לומר תחנון בכל המניינים שמתפללים שם לפני המילה, אף על פי שאין שם אף אחד מבעלי הברית.
- ✓ אם ערכו את המילה בבית הכנסת, ועדיין מונח שם כסא של אליהו הנביא והפרוכת שעליו, אין אומרים תחנון גם במנחה, אפילו אם אף אחד מבעלי הברית לא נמצאים שם, כיון שהארת הקדושה של מצוה המילה חופפת על המקום ההוא עד הלילה.
- ✓ אם אחד מבעלי הברית דהיינו אבי הבן או המוהל או הסנדק נמצאים בבית הכנסת ביום המילה, אף אל פי שהמילה נעשית בבית, כל הציבור שמתפללים עם אחד מבעלי הברית פטורים מלומר תחנון, שיום טוב שלהם הוא. ודין זה הוא גם אם מילה נערכה בבוקר, ואחד מבעלי הברית נמצא בתפילת המנחה, כל הציבור פטורים מלומר תחנון. אבל אם מאחרים את הברית עד סמוך למנחה, יש לומר תחנון בשחרית (פרט לשלושה בעלי ברית שלא יאמרו תחנון), ורק במנחה הסמוכה לברית, אין לומר תחנון. ואם נהגו שלא לומר גם בשחרית, אין לשנות מפני המחלוקת.
- ✓ מקום שנהגו שאם יש מילה בבית הכנסת אין אומרים תחנון בכל בתי הכנסת שבעיר, יש להם על מה שיסמוכו, ומכל מקום בודאי שאין לנהוג כן במקום שלא היה זה מנהג קדום.
- ✓ אם האחד מוהל והשני פורע, גם הפורע פוטר את הציבור מאמירת תחנון, כשם שהמוהל פוטר את הציבור.
- ✓ גם אם התניוק נולד מהול ורק מטופים ממנו דם ברית, לא אומרים תחנון.
- ✓ ביום שחל פדיון הבן, ומתפללים מנחה באולם בזמן סעודת פדיון הבן, אין אומרים תחנון.

(התפילה והלכותיה)